

Ranheims- NYTT

For full kraft -

NR. 1 - 3. ÅRGANG

MARS 1958

Stillhet og fred — —

*Stoff til neste nr. må være inn-
sendt til redaksjonen innen
10. mai 1958.*

INNHOLD

side:

1957/1958	1
Fra Ranheim i eldre tider	3
Fabrikkbesøk i Sverige ..	3
Sosiale tiltak	8
Ranheim Kraft	11
Ferie-enqueter	16
Beretning om verne- arbeidet	19
Slekters gang	22
Brannvern	25

*

Forsiden:
På sortersalen.

*

Redaksjonskomiteen:
*Th. Overwien
Eivind Ahlberg
Johan Svendsen
Tormod Barstad*

Redaktør:
Brynjulf Moksnes

Bedriftsavis for **A/S RANHEIM PAPIRFABRIK**

RANHEIM

1957/58

Redaksjonskomiteen har bedt om litt orientering, og når den skal skrives, må jeg uvergelig tenke på min første sjef, som ikke likte lange brever eller utredninger, og når jeg syntes jeg hadde vært flink og skrevet et langt og saklig brev, sukset han oppgitt og spurte om jeg trodde noen gadd lese igjennom det og gjentok stadig at jeg burde skjonne at jo lengre brevet var, jo mere galt sto det sikkert i det. Samme syn er stort sett fulgt på Ranheim, og det skal nokså meget til før vi skriver i dagspressen eller deltar i en offentlig debatt, men «Ranheims-Nytt» kommer jo i en særklasse.

Produksjonsmessig var 1957 det beste år i Ranheims historie, med arbeidsro og avløsningsferier slik at rekordproduksjon nåddes såvel i cellulose- som papirfabrikken. Noe uhell av betydning inntraff ikke, og vi fikk vann og kraft nok. Nybygg og moderniseringer pågikk hele året, de store utvidelser i cellulosefabrikken — herunder også det nye sodahus — ble på det nærmeste fullført, det gamle reparasjonsverksted ommennredet til snekker- og malerverksted, det gamle hollenderi og sagbruket på Vika revet, og grunnarbeidene for den nye papirmaskin og papirlageret er begynt.

Kontoret, som i flere år har vært helt sprengt, har fått et tilbygg med spiserom hvor også funksjonærforeningen «Fiber'n» kan ha sine møter. Det som kanskje synes mest, er den nye port og plenene som er anlagt hvor kullbingen tidligere lå, og innkjørselen og fasaden mot syd ser nu bra ut.

Alt dette får vi selvfølgelig glede oss over. Det trengtes sårt, og det er godt med alt som er unnagjort.

Så var det 1958, og det er ihvertfall foreløpig meget vanskeligere. Treforedlingsmannen Anth. B. Nilsen, bedre kjent som forfatteren Elias Kræmmer, skrev et sted at om Vårherre hadde vært forretningmann, ville han blitt søkkrik fordi han visste om alt som skulle komme. Forretningsfolk og markedsekspert i dag vet ikke stort mer enn de gamle spåkoner. Det blir gjetting eller tipping. Så altfor meget uventet kan hende, og den sikreste ener kan på et par dager bli til et twilsomt kryss eller en opplagt toer. I vår barnelærdom står det om de fete og de magre år, og i moderne tid skrives det om svingninger eller konjunkturbølger som følger visse systemer hvis, dersom, såfremt, ifall, når, om, medmindre et eller annet uventet ikke inntreffer.

Tilbake blir da det vi vet er skjedd og de normale følger som må ventes av dette. På tross av kald krig og uro er levestanden og folketallet steget i verden de siste år og dermed forbruket av papir. For å dekke dette forbruk er det stadig bygget nye fabrikker og gamle er blitt utvidet og modernisert, og det ser nu ut til at produksjonsutvidelsen ikke bare har tatt igjen forbruket, men muligens gått litt forbi. Kanskje naturlig nok inntraff dette først for avispapir og dermed tremasse, idet de fleste avispapirmaskiner som har vært bygget de siste år rundt om i verden har hver en årsproduksjon på 100 000 tonn eller mer, hvilket selvfølgelig utgjør en utrolig masse aviser og andre trykksaker. Når så fall i metallpriser, råvarer, frakter etc. setter inn samtidig og statsmyndigheter og banker rundt om i landene begrenser sine utlån, blir folk litt mer forsiktige og lar sine lagre gå ned. En kan nesten være fristet til å sammenligne kjøperne med en saueflokk som hittil alle som en har sprunget etter vårt kjære papir uten å få nok. Nu har flokken stanset, og noen rusler mette bakover i håp om at selgerne vil begynne å springe etter med løfter om gull og grønne skoger i form av ekstra service, forbedrede kvaliteter, kreditt og kanskje også prisnedslag. Produsentene vet nemlig av bitter erfaring at fallende priser bare skremmer kjøperne og det blir mere vanlig å gripe til innskrenkninger og derigjennom stabilisere markedet.

Vår trøst er at dette gjelder eksporten som i hvertfall foreløpig utgjør den minste del av Ranheims produksjon. Vi har ordres for den nærmeste fremtid, og på det norske marked hvor den største del av vår produksjon selges, synes forbruket heldigvis å holde seg godt oppe.

På litt lenger sikt er det all grunn til å være optimist. Kraftpapir er et typisk nordisk produkt og trenger godt virke og meget elektrisk kraft, og Ranheim burde ha såvidt mange gamle venner blandt kjøperne og kunne levere så godt papir at vi får vår rimelige del av det økede papirbehov som utviklingen medfører. Selv de største pessimister mener også at de nuværende tilpasningsvanskeligheter er forbigående og at etter-spørselen vil øke igjen i 2. halvår. På basis av det vi i dag vet kan det være naturlig å ta fellesferie i år, men meget kan jo hende innen vi får sol og sommer. Blir så det europeiske fellesmarked en realitet, skulle dette også bidra til at Norden og Ranheim noenlunde sikkert kan få solgt sin produksjon av kraftpapir fremover.

Ranheim, den 7. februar 1958.

Fra Ranheim i eldre tider

(Forts. fra nr. 4 1957 ved Th. O.)

Ved året 1704 kan vi notere et tids-skifte i Ranheim hovedgårds historie: Overgangen fra de nærmest upersonlige eiere av Bakke klostergods — Marselisene, som bare eiet på lang avstand, aldri oppholdt seg på eller drev selv Ranheim eller noe annet jordegods av Bakke Klostergods — til personlige eiere. Marselisene hadde for bestyrelsen av godset sine forvaltere. Ved salget av Ranheim i 1704 var Andreas Tønder forvalter og samtidig bruker av Ranheim gård, hovedbølet.

Før vi går over til å behandle dette skal vi omtale de andre Ranheims-gårders skjebne. — Antakelig omkring 1630 hadde Bakke Kloster solgt Ran-

heim 507 (nåværende Ranheim nedre) til Caspar Schøller, og det må være i forbindelse med dette kjøp at Schøller bygget møllen i Vikelen år 1633. Etter ham overtok hans svigersønn Peder Hjort gården og formentlig også møllen, de var begge trondhjemsborgere. Så må Peder Hjort en tid før 1700 ha solgt gården til oberstløytnant Schonberg, som bodde på Bremsnes på Nordmøre. Han make-skiftet gården i 1725 til Peter Høy. Sannsynligvis ervervet han samtidig eiendomsretten til Ranheim 460 (nåværende Ranheim Østre, — Støre). Begge gårders bebyggelse lå på samme tun: «Tofta» (se side 2 i Ranheims-Nytt nr. 3 1957). Rønningen ble

alt i 1689 solgt fra Bakke Kloster til *Henrik Damvig*.

De gårder som *Marselisene* i 1704 solgte til Assessor *Peder Høyier* var: *Ranheim 450* — nå *Ranheim Vestre*, dengang kalt «nedre»

Nervigen 470 (senere inngått i *Ranheim Vestre*)

Reppe store og lille.

Før vi går videre vil det være formålstjenlig å notere at fordelingen av vannrettighetene i *Vikelven* på dette tidspunkt — etter salget — stort sett må være slik:

På elvens østsida: Øverste del, *Reppe*, eier *Peter Høyier*. Mellomste del — *Ranheim 507* (nå nedre) eier *Peder Hjort* eller *Schonberg*. Nederste del *Ranheim 470*, eier *Peter Høyier*.

På elvens vestside: Øverste og mellomste del — *Rønningen*, eier *J. Brandt*. Nederste del — *Nervigen*, eier *Peter Høyier*, som altså eier på begge sider av nederste del og østsids overside del. Reppestrekningen: Hvor grensen gikk lar seg ikke fastlegge i detaljer. Etterat *Peter Høyier* i 1725 hadde sikret seg *Ranheim 460* og *Ranheim 507*, gjensto bare eindomsretten til *Rønningen* for at all vasskraft var samlet på én hånd. Det ble først i *Peter Høyers* sónns tid (*Markus Nissen Høyier*) at *Rønningen* med underliggende bedrifter skulle komme inn under hovedbølet.

Med *Peter Høyers* overtakelse av *Ranheim 470*, *Nervigen* og *Reppe*, hovedhjørnestenene, kan vi si at grunnen er lagt til et dynasti *Ranheim-Høyier*, som skulle sitte med, bo på eiendommene og drive virksomhetene i 73 år. Familien krever derfor nærmere omtale.

Peter Peterson Høyier (?—1735?) var født i *Flensburg* i Sønderjylland hvorfra så mange betydelige, norske familier stammer. Hans far var kjøpmann og rådmann. Navnet tog *Peter Høyier* fra *Høyier* sogn i *Tønder*. Han kom til Trondhjem som forholdsvis ung mann, kjøpte ved skjøte av 26. april 1704 *Bakke Klostergods* av det medlem av *Marselis*-familien som da rådde for godset, admirallitetsråd *Johannes Marselis* av *Amsterdam*. Hva *Høyier* gjorde med det øvrige jordgods av *Bakke Kloster*, er ikke undersøkt. Han ble nok sittende med det meste av det, bl. a. *Mosvigen Gods*. *Høyier* var gift med *Bodil Markusdatter Angell* (død 1742) og kjøpte titlene *commerceassessor* og *kanseliråd*.

I kjøpet av *Ranheim* og *Nervigen* må være innbefattet de tilliggende bedrifter, først og fremst møllene, derav 2 kvernbruks som lå ved sjøen. Disse siste er muligens oppført av *Høyier* senere. Som den driftige mann

Høyier var og selveier på stedet er det å anta at han har drevet godt, men detaljer foreligger ikke. Han hadde også i gang sagbruk. Som tidligere nevnt forpaktet han i noen år *Nervigen Platehammerverk* av *Jens Hansen Collinn*. Det brente i 1710.

Ranheim Vestre var på de tider en av de største gårder i Strinda, således var det f. eks. med hensyn til antall hester kun *Leira* med dens samlede 3 bruk som hadde flere, nemlig 6 mot *Ranheim 4*, *Lade*, *Reitgjerdet* og *Rotvold Øvre* lå også på hver 4, *Ringved* på 3 hester o.s.v.

Under *Peter Høyers* tid ble Ran-

Løytnant Peter Høyier

heim hørsatt av svenskene under *Armfelt* i 1718 og skadene var store. Av krigsskadeoppkjøret fremgikk at: «Av fienden forvoldt skade: Husene ruinert likeså møllen, 1½ stabel bakved, 9 tylter nytt hustømmer, skigarden og plankene om hagen, ved sagen en stabel bord, forøvrig høy, korn, havre, 21 kyr, 5 hester, svin, småfe, høns etc., gårdsredskaper, husgeråd og matvarer, alt til en verdi av 1044 spesiedaler, 2 ort.

Av våre egne soldater forvoldt skade: 180 lass høy til en verdi av 90 spd.

Hel skade 1134 spd. 2 ort.

På *Setterbachen* og *Sulbachen* har fienden tatt: 4 tndr. havre, 9 lass høy, 2 kyr, 3 sauer, 1 hest, husgeråd og matvarer, alt til en verdi av 28 spd. 2 ort.»

På selve Strinda var det bare en

som hadde større skade, nemlig stiftamtmann *Iver von Ahnen* hvor totalskaden var 1757 spd. Man kan notere seg at *Sæterbakken* ved Jonsvannsveien lå under Høyers eiendom, uten til *Nervigen*.

Det skulle gå ca. 225 år til neste gang Ranheim gård måtte ta imot fiendlige tropper og skaffe dem for.

Etter *Peter Høyers* død, visstnok i 1735, fortsatte hans enke å drive eindommen til sin død i 1742. Som bestyrer av *Mosviken*, den største enhet innen *Bakke Kloster gods*, hadde hun sonnen *Markus*, hvis 5 eldste barn ble født på *Vinje* i Mosvika.

(forts.)

*) I dette nummer vesentlig etter E. Hartmann: A/S Ranheim Papirfabriks historie.

«FIBER'N»-BRIDGE

Turneringen i høst-semestret hadde dessverre en noget dårligere tilslutning enn vanlig, idet bare 6 par deltok. Etter 13 runder a 20 spill ble resultatene for de første 3 par:

1. I. Kjensjord—J. Svendsen 613 pts.

2. Bj. Daaland—St. Olsson 591 »

3. H. K. Hanssen—P. Norum 535 »

Middelscore 520 »

RANHEIM ARBEIDSMANNSFORENING

vil på vegne av sine medlemmer få takke bedriftens styre og ledelse for de helt igjennom hyggelige teaterkvelder.

Samtidig takker vi for ekstra innhold i lønningsposen uka før jul.

Oddmund Faksvåg
form.

ØSTRAND Fabriken

5962

Fabrikkbesøk i Sverige

I den travle uken før jul var 6 av bedriftens ansatte gjester ved Østrands Fabriker i Sverige.

Østrands Fabriker tilhører Svenska Cellulosaaktiebolaget og ligger ved Bottenviken en mil nord for Sundsvall.

Sundsvall-distriktet er kanskje det sted hvor en har den største konseksjonen av treforedlingsindustri i Sverige. Den ene cellulose og/eller papirfabrik etter den andre ligger som perler på en snor både syd og nord for byen. Dessuten har distriktet gjennom alle år hatt en meget stor trelastindustri, og for oss nordmenn kan det jo være av interesse å notere oss at svært mange av trelastbruene i sin tid ble drevet opp av folk som var innvandret fra Østlandet.

Ekskusjonens deltakere besto av formennene Wullum og Svebakke i cellulosefabrikken, førstebrennerne Hansen, Bjørnstad og Hårberg fra det nye sodahuset og undertegnede. Hensikten med visiten var å studere bedriftens moderne sodahus for derved å

kunne ruste seg litt til igangkjøringen av vårt nye anlegg.

Østrands Fabriker er en ren kraft-cellulosefabrikk og produserer mellom 450 og 500 tonn masse pr. døgn. Bedriften er derved en av de største i sitt slag i Europa. Kvaliteten varierer ganske sterkt ifra f. eks. ublek et og bleket furumas til ublek et og bleket bjørkemas. Bjørkemassen er en spesialitet som Østrand har lagt ned mye arbeid i å få fram, og således dekkes henimot 40 % av bedriftens virkesbehov av bjørk. Den ublekete furumassen er bl. a. med å dekke differansen mellom vår cellulosefabrikks produksjon og papirfabrikkens behov.

Foruten massefabrikk har også bedriften en klorfabrikk, slik at man i dag beskjeftiger totalt henimot 1000 mann iberegnet funksjonærerne.

Bedrifter som ligger langs Østersjøen og Bottenviken er jo som vi alle vet meget plaget av isvanskeligheter. Østrand måtte derfor allerede nå i midten av desember ta tømmer fra lager da fjordarmene innover til Sunds-

vall var tilfrosset. Det ble således et anselig lager man måtte ligge inne med da bedriftens totale årsbehov av tømmer ligger på mellom 6 og 700 000 f.m³ pr. år. Til sammenlikning kan nevnes at Ranheim bruker ca. 180 000 l.m³ pr. år.

Et særtrekk ved bedriften var at man allerede fra huggeriet av hadde inndelt produksjonen i fire strenger. På denne måten kunne man kjøre fire forskjellige kvaliteter samtidig. Det vil føre for langt å gå igjennom de enkelte avdelinger i bedriften, og jeg vil heller trekke fram noen spesielle ting.

Man finner jo stort sett samme type produksjonsutstyr ved de forskjellige sulfatcellulosefabrikker, men jeg vil nevne at man fremdeles behandlet massen i kollerganger før den gikk ned til cellulosetørkemaskinene.

Bedriftens samlede dampbehov lå på 120—130 tonn pr. time, d.v.s. seks ganger så meget som hos oss. Dampproduksjonen ble dekket først og fremst av to sodahuskjeler som til sammen produserte ca. 100 tonn damp pr. time. Den resterende dampproduksjon ble så dekket av fyrvhuset hvor man nå hadde under prøvedrift en ny kjel som skulle fyres med en blandning av olje og bark fra renseriet.

For de som er spesielt interessert i sodahuset kan jeg nevne at man på den nyste kjelen som var kjørt i gang i mai 1957 hadde placert elektrofilteret foran ekonomiseren for dermed å ha bedre sjanser for at ekonomisøren holder seg ren.

Vanligvis går jo røkgassene ut i

luften med en temperatur på 120—140° C, men etter sodahuskjelene her på Østrand hadde man et tårn hvor røkgassene ble overrislet med vann som derved blir varmet opp. Gassens temperatur idet den gikk ut i friluft lå derved helt nede på 60° C. Likeledes tok man vare på en god del av den varmemengde som finnes i dampen fra løsekassene slik at man på denne måten fikk en svært høy utnyttelse av svartlutens brennverdi.

Innkvarteringen av ekskursjonens deltakere skjedde på bedriftens hotell hvorav fabrikken hadde 2 stk. Vertinnen på det hotellet hvor vi bodde viste seg forøvrig å være Trondheims-dame. Dette skulle man dog ikke tro når man hørte henne snakke. Bedriftshotellene var ordnet som rene hybelhus, og måltidene ble inntatt på bedriftens kantine hvor man kunne få servert alt i fra middager til smørgåsbord. Måltidene ble servert for en billig penge, og man kunne få en ganske bra middag for ca. 3 kroner.

Det er ikke tvil om at svenskene begynner å bli et bilminded folk. Parkeringsplassene var ganske velfylte, og vi la merke til at det i ganske stor utstrekning fantes varmekolber på parkeringsplassene hvor man kunne sørge for at motoren holdt seg varmt til man skulle starte igjen.

Det er meget lærerikt å komme ut å få se på andre forhold, og da vi ble møtt med den åpne dørs politikk, var det bare å spørre det en lystet. Hvorvidt vi lærte noe på turen, får jo de vi kommer i kontakt med i vårt daglige arbeid bedømme. E. L.

Familien UHELDIGSEN

Sosiale tiltak

Når jeg har valgt som overskrift «Sosiale tiltak» for denne artikkelen, så er det nærmest på grunn av at jeg satt og mediterte en kveld over forholdene på Ranheim i dag sammenliknet med forholdene i mellomkrigsårene fra 1918—1940, og da kom jeg til at vi har det bra på Ranheim i dag.

Av Ranheims innbyggere er vel ca. $\frac{3}{4}$ direkte tilknyttet A/S Ranheim Papirfabrik, og da er det jo nokså naturlig at levestanden i ganske stor utstrekning svinger i takt med gode og dårlige tider for papirindustrien.

Vi som opplevde krisetiden først i 1930-årene håper inderlig at vi slipper slike tider igjen med innskrenket drift og alle ulepper som alltid følger med arbeidsløshet, lediggang og elendige inntekter, men alltid når en hø-

rer om svingningene på papirmarkedet tenker en uvilkårlig på disse kriséårene.

Det er jo så mange nye ting som er kommet til (kanskje spesielt i industrien) på alle områder etter krigen, og det kunne jo være interessant å se litt på hva bedriften har gjort for sine ansatte på det såkalte sosiale området etter 1945.

Noe av det viktigste av alt var jo å skaffe hus til både arbeidere og funksjonærer etter hvert som maskineriet kom i gang for fullt, med nybygging, nye maskiner og økt produksjon.

Allerede i 1946 startet de første som var husløse med planer om egen heim, og da var det jo naturlig å henvende seg til bedriftsledelsen.

En må vel ha lov til å si at vår

bedriftsledelse har vært svært imøtekommende og hjelpsomme på alle måter og dertil ydet stor økonomisk hjelp til alle nybyggere.

Det vanlige har vært gratis tomt, kjøp av diverse materialer gjennom bedriften, lån av diverse redskaper og maskiner og et ganske pent pengebeløp. Til dags dato er bygd ca. 170 leiligheter (egne heimer) på Ranheim siden 1946, og behovet for hus til de ansatte begynner å bli dekket.

Standarden på husene er høy, og inventar og utstyr for øvrig er førsteklasses, og alle har en liten hage å stelle med om sommeren, og den konkurransen mellom huselerne når det gjelder hagene er både sunn og interessant.

Av mere fellesbetonte tiltak må vel kjøpet av Saltøya som feriehjem for arbeiderne sies å være det største, og det er vel få eller ingen arbeidere her i landet som har et slikt idyllisk feriehjem som den ca. 500 dekar store Saltøya inne ved Langstein i Trondheimsfjorden.

Kafébygget i tilknytning til Folkets Hus med leilighet for restauratør, spiserom for faste spisegjester og hybler er et fellestiltak av bedriften og Ranheim Arbeidsmannsforening. Det er vel nokså vanlig i dag at større bedrifter støtter opp om både sosiale og kulturelle tiltak, og her har nok bedriftsledelsen strukket seg langt når det gjelder stønad til sang-, musikk-, idretts-, sanitetsarbeid o. s. v. Ranheim Idrettslag hadde sikkert ikke vært i besittelse av to gressbaner, klubhus, skibakke og en prektig sportshytte, «Tjønnstuggu», uten stor hjelp av bedriften.

Ranheim Sanitetsforening har sitt årlige tilskudd av bedriften, og i samme forbindelse kan det være på sin plass å nevne bedriftslegeordningen ved bedriften, det helt moderne og prektige legekontor hvor alle ansatte en gang årlig får kontrollert sin helsemessige tilstand.

Det er sikkert mange andre ting av mere underordnet betydning som kunne ha vært nevnt, men dette er en liten påminnelse om hva som er gjort på de forskjellige områder, og så litt om ting som kanskje den enkelte set-

ter størst pris på, nemlig de mange arrangementer i form av fester — båtturer — teateraftener o.s.v.

I perioden 1947—57 har bedriften arrangert følgende tilstelninger for arbeidere og funksjonærer:

13. april 1947: Fest for hedrede arbeidere og funksjonærer hvor 78 stk. fikk Norges Vels medalje for lang og tro tjeneste, herav 3 damer, alle med over 35 års tjenestetid, og derav 5 med over 50 år.

Den 4. og 11. desember 1948: Fest for samtlige ansatte på Vikhov. Den første store sammenkomst etter krigen unntatt den store fredsfesten i Ranheimsparken i juli 1945.

18. desember 1949 var det etter stor medaljefest på Vikhov hvor hele 97 ansatte fikk Norges Vels medalje for lang og tro tjeneste, og derved hadde ca. halvparten av alle ansatte fått denne utmerkelse, et ganske imponerende tall som viser at Ranheim Papirfabrik er et godt arbeidssted.

14. mai 1949 fikk hele 7 stk. Kongens fortjenstmedalje hvor alle hadde over 50 års tjenestetid, og en, nemlig Martin Harper, hele 58 år.

Senere har ytterligere 11 stk. fått Kongens fortjenstemedalje, og i alt har hele 20 stk. denne ettertrakte utmerkelse.

Det er nå snart 10 år siden siste gang det var utdeling av Norges Vels medalje, og jeg skulle ikke ta meget feil om det begynner å nærme seg 100 stk. som står for tur til denne utmerkelse, og det er, så vidt jeg forstår, meningen ved driftens 75-årsjubileum 1959.

Et meget populært tiltak er båturene på Trondheimsfjorden med «Fru Inger», og det er i årene 1951—54 arrangert hele 6 turer av 8 timers varighet med middag og kaffe ombord. Som seg hør og bør ved slike turer har Ranheim Musikkforening og Ranheim Mannskor vært med og underholdt lystrurgjestene:

De aller populære tiltakene er nok tross alt teateraftenene, og av disse har vi hatt hele 9 stk. Trøndelag Teater har vel en av de mest koselige og intime teatersalonger her i landet, og en aften her med et festlig stykke og god skuespillerkunst er virkelig en

avkobling. Etter stykkenes slutt har det vært bevertning og riktig hyggelig stemning med dans, allsang og god musikk, og selv om plassene på dansesalalen har vært temmelig begrenset, har alle moret seg godt.

Det er bare å håpe at forholdene i fremtiden blir slik at vi får beholde disse teateraftene.

Utenom de foran nevnte tilstelninger har det vært en rekke andre tilstelninger, og jeg skal få lov å nevne:

I årene 1948—51 hadde vi utveksling med skiløpere fra papirfabrikker i Finland, og mange av våre fremste skiløpere minnes den strålende mottakelse og de festlige dagene i Finland med de mange harde oppgjør i løypa og hoppbakken som noen av de beste idrettsminnene de har.

Høsten 1953 kjøpte bedriften en hel konsert holdt av Trondhjems symfoniorkester i Frimurerlogen, sikkert en stor begivenhet for de mange som første gang var på en symfonikonsert.

Vi minnes også det store sanger-

besøket vi hadde i 1952 av glade svenske sangerbrodre fra «Timrå», hvor de fleste var ansatt ved Østrand Celulosefabrik, og gjenvisitten i Timrå (Sundsvall) var nok en hyggelig opplevelse for våre sangere og musikere i Ranheim Mannskor og Ranheim Musikkforening.

Jeg nevner også 3 musikkstevner som er holdt i Ranheims parken etter krigen, hvor bedriftsledelsen alltid har støttet godt opp på alle måter.

Til slutt vil jeg nevne omvisningen i bedriften for de ansatte ektefeller, fordelt på tre dager, hvor da hustruene fortrinnsvis fikk se sine menn i arbeide på de forskjellige plasser. Etter oppslutningen å dømme var dette et meget populært tiltak, da de fleste fruene aldri har vært på omvisning i bedriften tidligere. Etter omvisningen var det bevertning i mek. verkstseds nye flotte spiselokale.

Vel, dette var noen av de sosiale og kulturelle tiltak bedriften har tatt etter krigen, og personlig mener jeg

det har svært mye å si for de ansatte på mange måter. Vi vet jo hver med oss at *jobben* vår krever sin mann, det være seg disponenten eller visergutten, og det er alltid hyggelig og komme sammen utenfor fabrikken og få veksle tanker og meninger. Det styrker samhørigheten og samarbeidsviljen, og alle får på denne måten en større følelse av å være ett av de mange hundre tannhjul som griper inn i hverandre og som er så viktig for at det store maskineriet skal gå mest mulig knirkfritt.

Omgangstonen i fabrikken er fri og naturlig, og det har vi mange bekrefTELser på fra montører og andre besøkende som har vært ved bedriften i kortere eller lengere tid.

I enkelte tilfeller savner vi en nærmere kontakt med kolleger fra andre papirfabrikker, vi ligger jo temmelig langt ute i pereferien som eneste papirfabrikk i det nordenfjeldske Norge. Men summa sumarium vil jeg si vi er en stor familie som går godt sammen og har det bra på alle måter, og alle håper på fortsatt fremgang og trivsel for Ranheim Papirfabrik og alle dens ansatte.

Ser vi tilbake på de tiltak som er gjort av bedriftsledelsen etter krigen på forannevnte områder, tror jeg sikkert vi ligger svært godt an i forhold til liknende bedrifter, og det er bare å håpe på at den linje som vår bedriftsledelse har slått inn på her kan fortsette.

T. B.

„Ranheim Kraft”

Bedriftsidretten på Ranheim er ikke av noen nyere dato. For lang tid tilbake har det vært arrangert ski- og skøytekonkurranser mellom de respektive skift. Det finnes diplomer som er erobret på ski før siste krig. Det var først i 1945 at idretten ble en smule organisert med utvalg (3 fra fagforeningen, 2 fra funksjonærene). Nå har dette utvalg gått til det skritt å organisere et riktig bedriftslag som er en nødvendighet for deltagelse utad.

Landskonferansen for bedriftsidrett 1957 som ble holdt på Kongsvberg, gjorde vedtak om at det skulle opprettes et eget forbund tilsluttet Norges Idrettsforbund. Bedriftsidrettsforbundet får de samme rettigheter overfor Norges Idrettsforbund som de andre særforbund som f. eks. skiforbundet. Fra januar 1958 er bedriftidrettsforbundet et faktum, og med overgangen fra utvalgsform forlanges det nå ifølge lovene at det dannes lag.

Utvalget for bedriftsidrett på Ranheim sammenkalte til konstituerende

møte på spiserommet Mek.V. hvor følgende sakliste forelå:

1. Apning.
2. Godkjenning av sakliste.
3. Valg av dir. og sekr.
4. Redegjørelse om den nye organisasjonsform.
5. Gjenomgåelse og godkjenning av lover.
6. Kontingent og lagets navn.
7. Valg.

Da møteinteressen på stedet ikke er særlig stor, ble heller ikke dette møte noen unntakelse. For å begynne med sluttet som var valg, fikk hovedstyret følgende sammensetning: Form. A. Berge, nestform. J. Saksvik, kass. E. Qvenild, sekr. W. Knutsen, styrem. A. Kvarme, med P. Norum og G. Bremseth som varamenn. De forskjellige utvalgsformenn ble: For fotball Per B. Moen, for ski Ove Svendsen, for skothyll A. Kirkvold, for bridge H. Setervold, for skyting A. Brekke, og er det interesse til stede har ing. Kiær lovet å innvie de interesserte

bruken av kart og kompass i teori og praksis.

På møtet ble det besluttet å prøve med et utfartsutvalg som skal prøve å formidle turer i skog og mark, for eks. dagsturer i påsken, fisketurer og bærturer. Ellers er det nystartede utvalg med M. Fossen som oppmann takknemlig for ideer til turer.

Laget fikk enstemmig navnet «Ranheim Kraft» og kontingensten ble satt til kr. 2,— pr. år.

Paragraf 1 i lagets lover lyder slik:
Lagets formål er ved samarbeide og kameratskap å fremme idretts- og friluftslivet i sunne former for alle som har sitt virke ved A/S Ranheim Papirfabrik.

Paragraf 3: Ethvert medlem skal overholde Norges Idrettsforbunds, Norges Bedriftsidrettsforbund samt lagets lover og bestemmelser. Ethvert medlem har sin stemmerett på lagets møter og rett til å delta i konkurranser m. v.

Dette er bare et lite utsnitt av lovene som i alt består av 11 paragrafer. For de som er interessert i den videre lovgivning er det noen eksempler å få ved henvendelse til formannen.

I og med start av eget forbund er det ymtet om at det er starten til den idrettskonflikt som var før siste krig, men det er helt utelukket da det hele går sammen i Norges Idrettsforbund. Samtidig sies det at starten av bedriftslag på Ranheim motarbeider Ranheim Idrettslag. Styret kan ikke

med sin beste vilje forstå at det skulle sette noen stopper for de aktives utøvelse av idretten på stedet. Aktørene kan det ikke i noe tilfelle bli kamp om da det er et års karantene fra aktiv til passiv idrett. Da det er mange som vil småpusle med flere idretter er vel kanskje bedriftslaget det rette stedet for en biøvelse. Styret har og vil ta hensyn til hovedlaget og er villig til å samarbeide så langt råd er. Kanskje samarbeidet allerede har vist et lite utslag i form av arbeidet i den nye skibakken. Bedriftsidretten er basert på mosjon og den brede masses idrett, og det er å håpe at så mange som mulig blir medlem av laget. Liste er utlagt i vaktstua, og medlemstallet har allerede nærmet seg hundre. Da dette leses har skiutvalget allerede hatt mange jern i ilden, og de andre utvalgene har begynt med forberedelsene av sesongen.

Ønskelig var det at så mange som mulig møtte opp på lagets møter og stevner.

Det gamle utvalg vil få takke alle idrettsutøvere for innsatsen i den perioden som har vært. Det er vårt håp at de nye utvalgene greier å aktivisere langt flere av de sportsinteresserte innen bedriften. Da det ikke koster så lite å drive bedriftsidrett (1956 ca. 4000 kr.) og inntekten er lik null, må bedriften dekke utgiftene. Vi vil derfor takke bedriftsledelsen for interesse som er vist og håper på fortsatt støtte til laget.

Utvalget.

NYTT fra forslagsvirksomheten

Etter at forrige nr. av R-N. kom ut har forslagskomiteen behandlet hele 8 forslag, og 7 av disse er premiert og honorert med tilsammen kr. 1225.

Enda 5 forslag er inne og formannen i forslagskomiteen, overingeniør Møller, sier at disse vil bli behandlet snarest mulig.

Komiteen håper fortsatt på intens aktivitet.

Da dem starta

*Ar femtidatte —
Andre måned og ditto dato
Store kineser for uvær og fokk.
Æ sei te Lotte:
Ja mene bråk e det knapt i NATO,
når dæm e i Paris å danse rock.*

*Vindskian banka —
Nordvesten kvein, å huff for ein kveld,
sjøl kattmonsen frøst og villa itj på dør
Æ kom i tanka —
Formiddags-skift — kom dæ fort oinner feill
— og på ruta snøfokke krafsa me klør —*

*Men natta vart støtt —
Da æ så våkna og fekk opp gluggan,
kjerringa reste og nesten sipe —
«Jo no e du nødt,
ha på dæ boksa og skjæffe og luggan,
du må begripe, du hørre det pipe».*

*Æ ut i ute —
I fokke æ glante — e de'n Sputnik,
heill kanske det e på væla snart slutt
Æ bort i skjulet —
Sparken — fort uten tanke på trafikk,
kute ivei under uling, salutt.*

*Æ kom te vakta —
Klokka var fire — mysteriet løst.
Nysodahuset i starten peip ut —
Å slik va fakta —
Tekniske koret med Lie sang pompøst:
«Skurvete fliser vil snart få sin lut».*

Disse forslag er premiert:
Otto Stene og Ludvik Grytbakk:
Forslag til rengjøring av masserør.
Premie kr. 250.

Hermand Skjervold:
Dusjanlegg på kreppmaskin. Premie kr. 350.

Anonym:
Forandring av variator for kreppmaskin. Premie kr. 150 foreløpig inn-til ideen er blitt prøvd i praksis.

Sverre Wikdal:
Forandring ved wirepartiet på P.M
IV. Premie kr. 150.

Sverre Wikdal:
Eliminering av vannsol ved sugerørs-pumpe P.M. IV. Premie kr. 100.

Peder Syrstad:
Tilsetning av «Pulper»-masse ved kvistpappkjøring. Premie kr. 125.

Anonym:
Anordning for Pivano skjærstol.
Premie kr. 100.

Ranheim 13/2 -58.

1. Slik Ole M. Barstad kan tenke seg ferien.
2. Normann foretrekker Trysil en vinterdag framfor en «sommerdag i Trøndelag».
3. Brurok og mannskap på vikingetokt i vesterled.
4. Av og til kan han også seile seg på skjoldmøyer

5. Resultatet kan til sine tider bli a la Prøysen: «Den rutne stægan».
6. Gjengstø vil se seg om. Her har han knipset et folkehav på Helsingfors stadion under sommerolympiaden i 1952. I forgrunnen Hermann Skjervold.

7. Hanssens (øy) se s. 17.
8. Sjøl om Nils Kvello elsker ensomheten, kan det være godt å finne en seter.
9. Kvello som sjeik i sitt rike.

Ferie-enquete

Som vi ser av lederartikkelen er det ennå ikke helt avgjort om det blir fellesferie eller avløsningsferie i år.

Dette spørsmål interesserer oss alle. Vi kom på at vi skulle stille endel rundspørsmål, (eller skal vi være så fine at vi bruker det franske ordet «enquete») for å få en mere sikker peiling på dette.

Vi stilte tre spørsmål angående ferie, og hengte for moro skyld på det fjerde i en litt annen gate.

Slik så spørreskjemaet ut:

1. Hva er din mening om fellesferie kontra avløsningsferie?
2. Hvilen måte å feriere på liker du best?
3. Hvis du fikk sjansen til et tre måneders opphold hvor som helst på kloden, hvor ville du velge og hvorfor?
4. Hvorfor holder du fast på Ranheim og hva liker du best — og minst?

Sportsadministrator Ola M. svarte slik:

1. Fra en arbeidsleders synspunkt er det ikke tvil om annet enn at fellesferie er å foretrekke.

2. Helst som tateren, uavhengig av tid og sted. Hvis jeg får ferien før 15. august tar jeg den ute ved kysten, etter 15. august drar jeg til fjells.

3. I vinterhalvåret Florida. I sommerhalvåret en rundreise i Europa. Det kunne ha vært morsomt å prøvd en vinter uten snø og kulde.

4. Ja, sei det. For det første er jeg født og oppvokset her, for det andre har jeg mitt arbeide, hus og familie her. Dessuten tror jeg ikke det er bedre andre steder. Hvis de menør Ranheim, så er det sjøen, skogen og folket, samt stedets sentrale beliggenhet. Det jeg liker minst er at det går bort så meget av fortjenesten til skatter.

Torbjørn Gjengstø, litt av en «fusker» uti Thalias tempel svarte slik:

1. Tre ukers sammenhengende fellesferie i slutten av juli mnd.

2. Reise. Helst til nye steder hvert år.

3. Ta kamferkulene ut av badebuksa og reise til et sted det er bruk for denslags, helst til New Zealand. Det ville jeg gjøre for å være sikker på tre måneders sommer.

4. Er det gammel vane eller er det fedres jord. Jeg vet ikke hva. Det jeg

liker best er at det er så få plakater med «adgang forbudt». Det jeg liker minst er formiddagsskiftet.

Fjellentusiasten Nils Kvello svarer kort og sikkert:

1. Absolutt 3 ukers felles sommerferie.

2. I Tydalsfjella. Ikke noe annet for meg.

3. Ensom med fiskestang og kamera streife Essandtraktene rundt.

4. Jeg har i 44 år hatt min arbeidsplass her. Med 13 km arbeidsveg hver dag ville jeg gjerne at vegene skulle ha vært bedre.

På vår vandring støtte vi på en kar ved navn Otto Normann, anleggsslusk og kubikksjarmør fra Trysil. For tiden naturalisert malvikbygg som med sine 49 kubikkc. er med på å gjøre riksvei 50 uthygg. Etter å ha pigget seg opp med en pris snus ga han disse svar:

1. Tre ukers fellesferie i juli.

2. Vandring i skog og mark.

3. Reise rundt i Norge. Fordi de fleste ønsker seg en utenlandstur. Det er mer enn bra å reise i Norge.

4. Fordi det er en «jævli» fin arbeidsplass. Det liker jeg best. Det kan være ting jeg ikke liker også, uten at jeg vil komme inn på det.

Vi henvender oss til en som har penger, (kasserer i fagforeningen og representant i pensjonsfondet) for å høre hans mening.

Til spørsmål 1 svarer Olav Fossen at begge former har sine fordeler og sine mindre behagelige sider. Ved fellesferie har alle samme forhold, og en kan slå seg sammen og nytte ferien. Ved avløsningsferie har de som må gå ut i de første puljer det ofte vanskelig for å kunne få noe ut av ferien på grunn av det usikre været. Ved avløsningsferie kan en enkelte år få lagt sin ferie til den tid som passer best for den enkelte. Jeg tror allikevel at fellesferie er å foretrekke, særlig hvis tidspunktet er bestemt god tid i forvegen. Da kan en forberede seg bedre.

2. Jeg synes en har mest utbytte av å reise og se seg om. Besøke slekt og venner.

3. Jeg ville ta et opphold i syden i sol og sommer. Det kunne være morro å se solen også en sommer. Se andre folk og forhold..

4. Jeg er født og oppvokset på Ranheim og har her hus og heim som jeg nødig vil skilles med. Det beste med Ranheim er at det ligger sentralt. Nære by og likevel landlig.

Det jeg liker minst er det sure og gråe været med evig vind.

Vi fant ut at det kunne være morro og høre en husmors mening om disse spørsmål også. Det står som kjent kvinner bakom alt, selv om det tilsynelatende er mannfolka som bestemmer hvor skapet skal stå. Når en snakker med kvinner må en kjenne litt til kunsten å lese mellom linjene eller ordene. Resultatet av denne ordleken ble noe liknende som dette:

1. Tre ukers sammenhengende. A «daff» med den tredje uka midt på vinteren, nei det — —

2. Ligge på stranda ved salten sjø og slikke sol.

3. Reise til Amerika. For å besøke slektninger og undersøke om det virkelig er så mange gangstere der som det skrives om.

4. Tåler ikke annen luft enn ranheimslufta. Kain itj fortell det. Folket på Ranheim slutter for lite opp om de forskjellige arrangementer her på stedet.

Vi møter også bridge-ekspert og tidsstudiesjef Hanssen, og ber han om en uttalelse, helst ikke i bare tall, A-enheter og «sits». Det gjorde han på denne måte:

1. Spørsmålet om fellesferie kontra avløsningsferie kan ikke sees ensidig. Det er opplagt en fordel for de ansatte i bedriften og få ferien lagt i den beste sommertiden. Likeså forsyrner avdelingsledernes bry med å sette opp ferielister, og vanskeligheten med å kjøre fabrikken med redusert og tildels uvant arbeidskraft.

På den annen side finner jeg fellesferie som et onde, nasjonaløkonomisk sett. Hvis avsetningsforholdene ikke tilslier det er det uriktig å la et så stort og kostbart produksjonsmaskineri som Ranheims stå uvirksomt i 14 dager.

2. Mens ungene ennå er så små er det vanskelig å si hvilken feriemåte som er den beste, da det finnes bare en, nemlig å reise på hytta. Her blir det riktig nok en rolig tid med bading, ro- og fisketur, men 14 dagers avslapning blir det ikke. Dertil er det farlig å bo ved et vann med unger som ikke er svømmedyktige.

Under andre forhold, eller om noen år, kunne jeg tenke meg ferien tilbragt på camping med bil rundt om i vårt eget land. Jeg ville bruke mange ferier på å se og nytte naturen her før jeg dro både til Sverige og Mellom-Europa.

3. Etter å ha lest Rockefellers bok «Lykkelig den som finner sin øy» kunne jeg godt tenke meg å ta en båttur til Sydholmsøyene, finne en liten øy og leve der et par måneder før hjemturen. Det høres kanskje litt romantisk, men hvorfor ikke drømme om det like vel som noe annet. 3 måneders ferie er jo også bare en ønskedrøm.

4. Jeg trives på Ranheim, mye bedre enn noe annet sted jeg har vært. En annen ting som gjør at jeg holder fast på Ranheim er boligforholdene. Selsom jeg av og til kunne ha lyst til å skifte arbeidssted forbyr det seg selv, p. g. a. husmangel. Jeg bor i et rolig, trivelig strøk, med flott utsikt, have og, ikke minst, gode naboor. Husset er riktignok i minste laget for en familie på 6 medlemmer, men likevel skal det mye til før at jeg vil flytte.

Foruten det jeg allerede har nevnt vil jeg ta med en annen ting som kanskje er vel så bra, nemlig det gode kameratskapet jeg har oppnådd både i og utenfor fabrikken. Det kan ikke vurderes høyt nok i et arbeidssamfund.

Det jeg liker minst på Ranheim er en del personers vanskelighet med å fordra og omgås andre, og jeg håper det vil rette på seg etter hvert.

Vi møter en av damene på mellometasjen, Brit Barstad. Det svake kjønn kan ofte ha sterke meninger som dere vet. Hun svarte slik:

1. Jeg holder på fellesferie hvis den kommer i slutten av juli — først på august. Ellers er fordelen med fellesferie den at da kan man planlegge den sammen med venner som også arbeider i samme bedrift.

2. Den likeste form for ferie er å melde seg på en selskapsreise til utlandet, f. eks. Tyskland eller Italia. Da har du ingen bekymringer hverken for det ene eller det andre og da får du se alle severdighetene og være med på de fornøyelsene de enkelte land eller byer har å by på uten at du taper for mye tid med å finne fram til dette selv. Så er det bare å slå seg løs og koble ut alt som har med Ranheim å gjøre.

3. Jeg vil velge syd — Italia og Capri i de tre sommermånedene. For jeg vil helst være der det er sol og sommer, for det trønderske klimaet blir jeg aldri fortrolig med.

4. På Ranheim har jeg all min slekt og mange av mine venner, det jeg liker best er hjemmet mitt for vi har det «alle tider» vi tre i eneboligen opp i Olderdalen. Likeså liker jeg den friske omgangsturen på arbeidsplassen. Det jeg liker minst er ikke greit å svare på, men akkurat nå synes jeg at det verste er den katastrofale tilbakegangen i fotballen på Ranheim.

---

1. Fiskerientusiasten Knut Brurok var ikke i tvil om svaret angående spørsmålet fellesferie — avløsningsferie:

«Tre ukers fellesferie om sommeren».

Når det gjaldt måten å feriere på, hadde han to høyst forskjellige alternativer. Det var enten ute i skjærgården eller langt til fjells.

Hvis han fikk sjansen til tre måneder ferie ville han foreta en reise langs hele norskekysten, og det ville han gjøre for å bli kjent med forholdene der.

Da han ble spurta hvorfor han holdt fast på Ranheim var svaret: Fordi jeg har mitt arbeide og min familie her. Det jeg liker best er fersk torsk og lever, og minst liker jeg «painnakk».

I Norge er det faktisk gått en slags tradisjon i det at man må være sur for å virke tillitvekkende. Derfor er pessimisme en verdifull og edel egenhet hos oss. Er man munter og optimistisk, er det så å si et tegn på at man er en lettferdig og lite tillitvekkende person.

Dr. med. Trygve Bråtøy.

Beretning om vernearbeidet 1957

Det organiserte vernearbeidet har nå vært drevet ved bedriften i 2 år. Disse 2 årene tilsvarer nettopp en funksjonsperiode for de valgte medlemmer i vernetjenesten, og det faller derfor naturlig nå å summere opp de erfaringer som vi har høstet etter utløpet av en slik funksjonsperiode.

Verneutvalget har ment at det er mest hensiktsmessig at ikke alle verneombudene står på valg ved samme tidspunkt. Derfor har vi ved loddtrekning gjort det slik at halvparten står på valg det ene året, mens den annen halvpart står på valg året etter. Dette fører da til at den halvparten som nå står på valg ved utgangen av 1958, vil ha hatt en funksjonsperiode på i alt 3 år. Men siden vil valgene gli av seg selv med en halvpart hvert år.

Verneombudene pr. 1. januar 1958 er følgende:

Resterende
funksjonstid

I Cellulosefabrikken:

a. Kokeri	
Johan Kambuås	1958
Kåre Brurok	1958
Henry Eggen	1958/59
b. Huggeri	
Odd Ulstad	1958
Ole Refseth	1958/59
Konrad Dullum	1958/59
c. Sodahus	
Erling Grytbakk	1958/59
Johan Kirkvold	1958
Reidar Kvam	1958

II Hovedavdelingen:

Sverre Wikdal	1958/59
Odd Wiik	1958
Arnfinn Knutsen	1958

III E-avdelingen:

Einar Bjørvik	1958/59
Jens Nervik	1958
Alf Hårberg	1958/59

IV Sortersalen:

Jenny Hansen	1958/59
--------------	---------

V Mekanisk verksted:

Martin Kambuås	1958
----------------	------

VI Snekkerverksted:

Karl Johnsen	1958
--------------	------

VII Utarbeidere:

Georg Våden	1958
-------------	------

VIII Hovedkontor:

Roy Paulsen	1958/59
-------------	---------

IX Laboratorium og driftskontor:

Birger Olsson	1958/59
---------------	---------

X Fjæra:

Martin Bremseth	1958/59
-----------------	---------

Arbeidslederforeningen har også hatt nyvalg på sitt medlem av verneutvalget, slik at Leif Syrstad nå har gått inn istedenfor Tormod Barstad.

I 1957 er det innkommet i alt ca. 60 skriftlige forslag til forbedringer fra verneombudene. Sammen med de mange forslag som verneutvalget har etter sine inspeksjonsrunder, ser vi derfor at det er et ganske anseelig antall forslag som er sendt inn fra vernetjenesten til videre bearbeiding i de enkelte avdelinger. Flesteparten av de forslag som er tatt opp er utført, men det står igjen en del fra de siste måneder i 1957. Dette skyldes i første rekke den store belastning verkstedet har hatt på grunn av de mange nyanlegg. For ordens skyld vil jeg her gjøre oppmerksom på at det selvfølgelig ikke er meningen at verneombudene skal komme med flest mulig skriftlige forbedringsforslag, da jeg anser det som en stor fordel at hver avdeling ordner sine vernetekniske utbedringer selv, men at vernetjenesten heller blir trukket inn som konsekvenser.

Skadestatistikken for 1957 er vist i etterfølgende tabell og figur.

	Kokeri	Huggeri	Sodahus	Fjæra	H-avd.	E-avd.
Totalt antall skader	1	2	2	0	6	9
Skader med fravær	1	1	0	0	4	8
Tapte arbeidsdager	21	32	0	0	29	204
Tapte arb.dager pr. mann	0,6	1,0	0	0	0,3	2,4

	Sortersal	Mek. verkst.	Snekker- verkst.	Utearb.	Hoved- kontor	Lab. dr.ktr.
Total antall skader	1	5	5	9	1	1
Skader med fravær	0	4	5	6	1	1
Tapte arbeidsdager	0	55	155	113	37	6
Tapte arb.dager pr. mann	0	0,8	3,0	2,8	1,0	0,1

Totalt ant. 1957

Totalt ant. 1956

Totalt antall skader	42
Skader med fravær	31
Tapte arbeidsdager	652

70
35
538 + 1 dødsfall

Tapte arbeidsdager på grunn av skader i de enkelte verneområder 1957.

Arb. dager pr. mann

Av figuren ser vi at det er tre avdelinger som skiller seg ut med et forholdsvis høyt fravær pr. mann på grunn av skader. Jeg håper derfor at disse avdelinger vil beflitte seg på å komme ned på de andre avdelingers noe lavere nivå, samtidig som jeg gjerne ser at det vil bli en innbyrdes konkurransen avdelingene imellom om å få det minste antall tapte arbeidsdager pr. mann.

I 1958 vil jeg håpe at interessen for vernearbeidet skjerpes både blandt verneombud og de øvrige ansatte samtidig som jeg også tror at det skal bli noe lettere å få utført de positive forslag som kommer inn etter hvert som vi blir ferdig med nyanleggogene.

E. L.

— Legen får ta pulsen selv. Vi har begge tatt den med høyst forskjellig resultat.

Akk —

Det var med glupende appetitt og ditto interesse jeg kastet meg over søster Åse sin artikkel i forrige nummer.

Først må jeg få bekjenne overfor redaksjonen, at jeg er en av de mange som i stillhet tilber søster Åse. Derfor er den dagen jeg blir innkalt til legeundersøkelse rene julekvelden for meg. Kvelden i forvegen (lille jul-aften) stusser jeg skjegg og strigler hår, tar på meg min fineste trikot (Pedek makko), pusser tannebissene i Siko, emballerer min «prøve» (ikke noe fusk her altså), og tropper opp på Åse sitt kontor i Pedek trikot, avleverer omtalte prøve med mitt peneste smil og bukk. Apropos — jeg lurer ofte på hvordan de er skapt som lar denne sjansen gå fra seg.

Etter hvert som jeg kom ned i søster Åses artikkel ble jeg mer og mer hjertesyk. Jeg er nemlig bare 167 cm høy, veier 63 kg, og nå lurer jeg på om jeg kommer inn under den kategorien av mannfolk søster Åse kaller «pistere». Nå er jeg i et veldig dilemma. Hvordan skal jeg opptre ved neste undersøkelse. Liker hun pistere som «tåle & sjå blod» eller liker hun robuste He-menn som svimer av etter en fin stillhet. Skal jeg fremdeles opptre som den sjelesterke pister, eller skal jeg anlegge en mere barsk type. Skal jeg kjøpe meg Salomonsens brøstparykk og gå inn for jiu-jitsu, eller skal jeg lære yoga og drive fakirøvelser for å få bort all nålredsel.

Den som bare visste.

TIPPEKONKURRANSEN i nr. 4 - 1957

Det ble ikke så mange innsendinger på tippekonkurransen som vi hadde ventet. Var konkurransen for vanskelig, eller er tida omkring jul en tid da all slags hjernegymnastikk får bero? Men det var egentlig tippekonkurransen, og en del hadde også betraktet oppgaven slik og sendt

oss svar. Enkelte hadde for å være sikker, tippet system med opptil 48 rekker. Baldrian hadde på det viset gjort det ganske bra, men greidde likevel bare 10 rette.

Første spørsmål hadde førsterulerne tippet riktig selvfølgelig. T. Eriksen og O. Kirkvold var enige der. Det måtte bli tippeteign 2.

Reisen til Wellington via Suez var det bare Sigv. Alstad som kjente på kilometeren. Det ble x.

Flisforbruket var det ingen fra «Hoggeriet» som kjente, enda det sto på trykk i første nr. av Ranheims-Nytt. Riktig tegn var 2.

Størsteparten visste at morsdagen ble lansert første gang i 1918.

Lars Berg har skrevet «Fire søsken går ut». Altså x.

At Ivar Guldberg vant damenes i Gråkallen 1938 visste de fleste. I samme forbindelse et annet spørsmål. Hvor lenge vil det være før Ranheim igjen får en skiløper først på premielisten?

At det nye hollenderiet kom i gang 1954 hadde alle innsendere tippet riktig, sjøl Baldrian uten gardering.

Vekten på P.M. IV. sin sylinder ville mange ha til til å være 70 tonn.

Komposisjonen av «Holmenkollmarsjen» hadde mange tilegnet Oskar Borg, men det er å gjøre Allan Johansen urett.

At flua gjør 20 000 vingeslag i min., var det ikke mange som hadde kommet til. De fleste hadde vel reknat på en døsig juleflue og kommet til 2000.

Kinoen i Stortingsgata, Oslo, kom i gang i 1904.

Av de siste kjente herrer var det bare Ole Bull som giftet seg 2 ganger.

En rekke 12 rette ser da slik ut:
 $2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 1 \times x$.

Bare en mann, Sigv. Alstad, hadde 12 rette og får første premie. Det ble loddtrekning mellom annen og tredje premie på 11 rette. 2. pr. Ø. Saksvik, 3. pr. B. Saksvik.

Red.

Le bestandig når du kan. Det er billig medisin.

Byron.

Slekters gang

En gutt fra Ålen i Sør-Trøndelag og en jente fra Dombås i Gudbrandsdalen møtes. Det blir mer enn et møte. De stifter familie, de slår seg ned på Ranheim, og her blir de værende resten av livet.

Dette er en sterkt konsentrert betrming om familien Grytbakk, som slektsspalten denne gang handler om.

Joakim Grytbakk ble født i Ålen 6/6 1877. Foreldrene var Elisabeth og Anders Grytbakk, og Anders var ansatt ved N.S.B. Joakim ble i 1898 gift med Ingeborg Haugen, født 22/3 1876. Hun er datter av Marit og Ole Haugen. Ole Haugen var fra Dombås og han kom til Ranheim før fabrikken ble startet. Han var smed og det var visstnok i en smie på Ranheim Vestre han hadde sitt arbeide. Da fabrikken kom i gang, begynte han der. Han var altså, i likhet med Lars Syrstad, en av pionerene.

Joakim begynte i bedriften før hundreårsskiftet, men i disse årene var det nokså mye utvandring til Amerika, og han reiste også en tur dit. Etter noen år kom han tilbake til Ranheim i 1914, og siden har han hatt sitt virke her. Hans fire sønner er alle ansatt ved bedriften, og tre av dem, nemlig Oskar, Jakob og Ludvik har alle tre ca. 40 års tjenestetid her.

To av barnebarna til Joakim og Ingeborg Grytbakk kan vi også finne her ved bedriften. Når vi så vet at Ole Haugen er oldefar til disse barnebarna, er det lett å regne ut at fjerde generasjon er representert.

Ettersom Joakim og Ingeborg Grytbakk ble gift i 1898 og vi nå skriver 1958, skulle dette med andre ord si at vi nærmer oss et diamantbryllup på Ranheim. Det er ikke hvert år at den slags skjer her på stedet, og begivenheten kan finne sted 2. april.

<i>50 år:</i>	
Ole Refset	23/5 -58
Ole Kirkvold	27/5 -58

<i>60 år:</i>	
Peder Husby	23/3 -58
Wilhelm Strøm	29/3 -58
Ragnvald Malvik	19/4 -58
Arthur Pettersen	6/5 -58

<i>70 år:</i>	
Arvid Pettersen	29/3 -58

<i>80 år:</i>	
Hans Barstad	18/4 -58

Ulemen ved å være presis er at det aldri er noen der til å sette pris på det.
Calgary Herald.

*

En taper aldri noe på å være høflig — uten en sitteplass på bussen.
Oral Hygiene.

*

A eldes er bare en dårlig vane. Et virksomt menneske har ikke tid til slikt.
Andre Maurois.

Ethvert menneske kan glede andre på en eller annen måte. Noen ved å komme, andre ved å gå.

Maude Warrender.

*

Den tyngste bagasje for en som reiser er en tom pung.

Tysk ordspråk.

Diamantbrudeparet

Ingeborg Grytbakk

Joakim Grytbakk

Oskar Grytbakk

Jacob Grytbakk

Ludvik Grytbakk

Erling Grytbakk

Randi Grytbakk

Willy Grytbakk

Sverre

Johan Hårberg

Audun

Halvdan

Godtfred

Alf

Hergéir

Brødrene Hårberg

Vi har ved bedriften syv brødre, som i en årrekke har arbeidet her. Dette er en foreteelse som jeg tror er en av de sjeldne her i landet, og som sikkert rager høyt i statistikken når den slags kommer på tale.

Det er brødrene Hårberg, sønner av Johan Hårberg som kom til Ranheim fra Hasselvika i 1902.

Selv om vi i dette tilfelle ikke beveger oss i tredje eller fjerde ledd, synes jeg det fortjener å komme på trykk.

Med disse ord presenteres brødrene Hårberg for Ranheims-Nytts leser.

E.

Torleif

BRANNVERN

Hva forbinder en med ordet brann? Jo, en ødeleggelse der noe blir helt eller delvis ødelagt. Når det gjelder maskiner eller arbeidsplass, så går det ut over både deg og meg. En brann kan lett kunne bringe ditt eget og andres liv i fare hvis ikke de nødvendige forholdsregler er tatt og kan komme til å skape store vanskeligheter for bedriften.

Kanskje maskiner blir ødelagt som det ikke er så lett å skaffe igjen. Kanskje hele bedriften blir lagt i asker og i lengre tid gjør det umulig for oss å utføre noe arbeid der.

Det er enhvers plikt å være med på å hindre at brann kan oppstå, og er den først oppstått, så vær med å minsk ødeleggelsen.

Enhver bedrift er av myndighetene pålagt å ha et brannvern. Dette brannvern skal kunne tre i aksjon hurtigst mulig i tilfelle brann. Det er jo en kjent sak at jo hurtigere man kommer til for å slukke etter en antennelse, jo lettere kan man få slukket og skaden blir mindre. Får ilden tid på seg så får den godt tak og blir verre å få slukket og skaden større.

Brannvernet ved A/S Ranheim Pørfabrik består av 40 mann, fordelt på ett lag på hvert rundskift, og ett lag på dagskift.

Disse er:

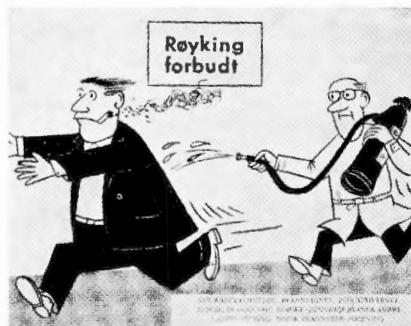
Brannvernleder: John Guldberg
—»— Peder Stamnes
—«— Jacob Grytbakk

Skift 1:

Alfon Olsen
Hermand Skjervold
Alf Hårberg
Torbj. Gjengstø
Ragnar Johansen
Ole Gjengstø
Alf Bjørkander
Louis Auran
Øivind Lund

Skift 2:

Gudmund Guldberg
Ingv. Værås
Brynjulf Moksnes
Tormod Eriksen

Johan Bremseth

Arne Ekelund

Ole Kirkvold

Alf Andresen

Ottar Myhre

Skift 3:

Efraim Johansen

Leif Johannessen

Kåre Guldberg

Erling Rustad

Ragnvald Stav

Sverre B. Ekelund

Hergeir Hårberg

Dagskift:

Arthur Berg

Oskar Skjervold

Ludvig Grytbakk

Borge Larsen

Kr. Ebbesen

Johan Dybvad

Peder Myhre

Erling Jakobsen

Ingv. Fossum

Asbj. Johansen

Einar G. Paulsen

Sigurd Pedersen

De fleste av disse karer har vært med i brannvernet siden 1940 og er tatt ut slik at i tilfelle krigsmobilisering, så skal brannvernet være fullt arbeidsdyktig med de mannskaper som blir igjen.

Til enhver tid på døgnet vil det når driften går være minimum 7 mann i arbeid av brannvernet. Disse varsles gjennom brannalarmen i tilfelle brann. Hvis en brannvernmann

er fri arbeide, skal han såfremt han kan, møte fram i fabrikken. Vanskeligheten for ham er å få greie på at det er brann da brannalarmen varsler kun i fabrikken og ikke i hjemmene.

Brannvernet har alle sine øvelser i fridten. Øvelsene er lagt opp som praktiske øvelser med utrykning til alle forskjellige tenkte steder. Dette gjør at mannskapene blir lokalkjente, får nærmere kjennskap til hydranter, kommer og stendere, får rede på avstander slik at man vet hvor mange slanger man trenger, og alt dette kan gjøre øvelsen mere interessant.

Det har vist seg mange ganger at mannskaper har grepene riktig inn i flere branntilsløp og har klart å avverge branner som kunne ha fått alvorlige følger.

Selv om vår bedrift har et eget brannvern, påhviler det enhver ansatt å være med på å hindre en brannulykke og likeså å bekjempe dem med de midler som er for hånden. Oppstår det brann på din egen arbeidsplass, så er du den som har den beste lokalkjennskap og kan gripe inn straks, før brannvernet må jo først varsles. Da gjelder det å benytte det rette slukningsmiddel som er for hånden.

Rundt i fabrikken er det plassert en del slukningsapparater og skap med slanger. Disse steder er avmerket med en stor rød ring med pil som peker på slukningsmidlet. I tillegg til det er en god del fastslanger (gummislanger) spredt over hele fabrikken. Det letteste middel å benytte er da vann. Dette er billigst og er lett å bruke, men vann må ikke brukes på elektriske apparater og ledninger, opphetede dampsylinger, olje og bensin. Av kjemiske slukningsapparater finnes det flere typer. Vi har vannapparater merket *Nu Swift*. De utløses ved å slå tilsiden en bøyle på toppen og trykke på utløseren. Dette apparat kan brukes hvor vann kan brukes.

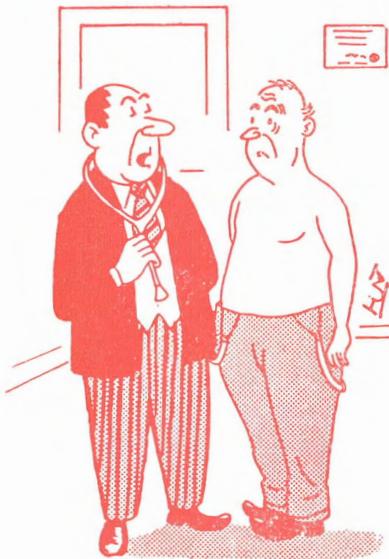
Så finnes det skumapparater, store og små. De store er de som er på hjul og utløses ved å åpne rattet og tørne vogna over. De små er merket Knock-out og utløses ved å vende apparatet opp-ned. Skum slokker ved sin kvelende virkning og legger igjen et bellegg. Av den grunn må skum ikke

brukes på motorer og finmekaniske deler. Så har vi kullsyreapparatene. Disse kjennetegnes ved at de har en kort slange med en trakt. De utløses ved å trekke ut en splint i et pistolhåndtak og trykke inn dette eller ved å åpne et lite ratt. Disse apparater er brukbare til å slukke brann i hva som helst, men brukes fortinnsvis mot brann i elektrisk materiell, olje og finmekaniske deler.

Så er det brannmelderne. Av disse har vi 7 stykker og er plassert på følgende steder: Portvakta, Snekkerverkstedet, Brannrommet, Huggeriet, Magasinet, utenfor Cellulosekontoret og i Papirmaskinsalen. Skal du melde brann, så knus ruta (bruk albuen eller noe annet du finner og spar knytnæven) og trykk inn knappen.

Det er å håpe at vår bedrift kan bli forsikret mot en brann. Vi kan alle være behjelplig med å ha øynene åpne for alle brannforebyggende alternativer. Det er jo tross alt de brannforebyggende tiltak som er det største vern mot brann.

John Guldberg.

— La meg si det slik: Hadde De vært en bil, ville De blitt hugget opp.

Tømmerkjøring for femti øre dagen

I forrige nr. av R.-Nytt gratulererte vi Einar Thingstad med 70-årsdagen den 19/12 -57, men etter nærmere gransking er vi blitt enige om at han ble født i Rena den 18/12 1887.

Skjønt Thingstad har vært ranheimsbygg siden 1913 kan vi ennå på språket hans merke litt av de melle-lange østerdalske furuskogers ro, men til sine tider hører vi også de hissige fløtningselvers brus i tonen.

Allerede som ung gutt begynte Thingstad i skogen. Tømmerhogst og kjøring for 50 øre dagen om vinteren, og så om våren tømmerfløting. Han nevner navnet på flere for oss ukjente fløtningselver, som: Åsta, Imsa, Eldåa og Brumunda. Under fløtinga tjente han 5 kroner dagen, men da var det å vasste i råtten snø oppunder armene og være gjennomblaut hele dagen. Sove i tilfeldige, gisne tømmerkojer, eller attmed en stokkild hvor de ble stekt på den ene sida og frø fast på den andre. Men det var et friskt liv, sier Thingstad og minnes — Som jernbaneslusk drev han også en

tid. På Dovrebanen var han med gjennom den iskalde Soknedalen, som han sier, og som grubearbeider var han både på Løkken og på Kongens gruber.

I 1913 kom han tilfeldigvis til Ranheim for å snakke med en kamerat som arbeidet på teglverket her. Han møtte byggmester Knutsen og ville spørre etter kameraten, men Knutsen avbrøt han og sa, at han måtte høre opp i fabrikken så fikk han vel jobb. Resultatet ble at han tok jobb på hoggeriet. Der ble han til åttetimers-dagen ble gjennomført. Da ble det diffusorene, og der ble han til han sluttet nå før jul.

Thingstad ble gift i 1915 og bodde først i 8 år på Amalienborg, til han i 1923 bygde sin nåværende heim Bekkely.

Thingstad har med liv og sjel gått inn for fagforeningsarbeidet, og har gjennom årene hatt mange tillitsverv der. I produksjonsutvalget var han med fra starten i 1947, og han var også med når da han sluttet, etter noen års opphold.

Thingstad er en ung 70-åring, som sikkert vil gå inn for sine interesser og hobbyer i årene som kommer.

B.

Tibor Stern

Tibor Stern har vært ansatt ved bedriften bare siden 6/6 57, men vi føler det som han lenge har hørt med blant oss ranheimsbygger. Dette bestrykkes av hans nordiske utseende, som får oss til å tro at han selvfølgelig også måtte kunne både norsk og trøndersk språk.

Da vi snakket med Mehus om vi kunne få en liten samtale med Stern, for å presentere han for Ranheims-Nytt sine leserer, lovte Mehus straks at han skulle ordne med tolk i Trondheim. Lørdag 8/2 ble det avtalt et møte mellom disse to puszaens sonner og oss, på misjonskafeen i byen.

«Svarten», kjørt av Ludvik Bekken, møtte opp til avtalt tid, tok oss med, og med Bekkens smittende gode humør var alle språkvansker som blåst bort. Pisst — var vi i byen, og vi trinnet inn på en overfylt misjonskafé hvor vi omsider fant tolken ved et bord, i samtalte med en mørkøyd ungarsk dame. Vi hilste og plaserte oss rundt bordet. Bekken, som også viste seg å være en fremragende kelner, kom på rekordtid balanserende med et brett, mellom to tyggende tenåringer, satte kaffe og kaker foran oss med et nik og et værsågod.

Den ungarske tolken, som vi i parantes kan fortelle snakket 6 språk flytende, nikket, og praten tok til på ekte trøndersk.

Tibor Stern er født i Budapest 26/2 1933. Skolegang: Folkeskole og gymnas. Han er gift, har ett barn og bor med familien hos Kaspersen i Olderdalen. Han mener det norske språk er vanskelig, men snille og greie men-

nesker gjør at tilpassingsvanskene blir minimale. Norsk mat går godt unna, og sjøl fisk som er nokså uvanlig kost i Ungarn, smaker godt, sier han.

Vi var frekke og spurte ganske fort om forholdet i levestandarden mellom Ungarn og Norge. Etter en kort samtale mellom Stern og tolken, på et for våre ører eiendommelig, pent språk, sa tolken, at forholdet i levestandard mellom våre land er som 1—4 i norsk favor. F. eks. en eske kippers koster i Ungarn 36 ungarske forinter — eller 6 timers arbeid for en fagarbeider. Møbler — en radio med bord — som her koster ca. 1000 kr., koster i Ungarn ca. 17000 forinter, eller 18 måneder arbeide for en fagarbeider.

Vi spurte om det var forskjell på arbeidstempo her og i de ungarske bedrifter. — Stern smiler litt og sier ikke stort, men tolken sier at begrepet «5-minutter» finnes ikke i de ungarske bedrifter. Det arbeides hovedsakelig akkord. Regjeringen setter akkordene og disse er satt slik, at folk må arbeide som hester for å tjene til livets opphold.

På spørsmål om hvordan det går med korrespondansen med heimlandet svarer Stern at det går vanligvis bra, men enkelte brev kommer tilbake, åpnet og med rød omadressering.

— Vil du fortsette å være i Norge, sjøl om forholdene heime blir bedre?

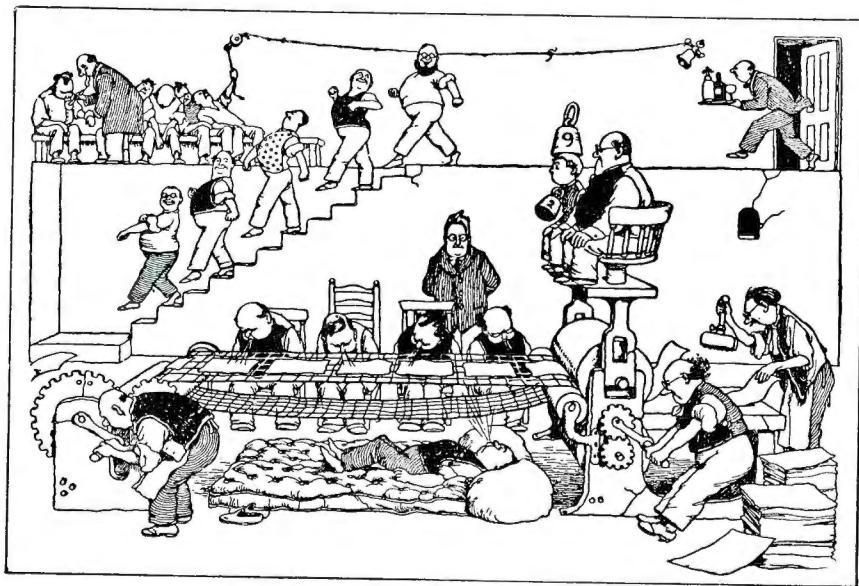
— Ja, jeg vil gjerne søke om norsk statsborgerskap når den tid kommer. Det er godt å være i Norge. I Ungarn har det alltid vært uro.

— Hva savner du mest fra heimlandet?

Stern fikk et vemodig drag og nevnte stille: slekt, venner, miljø —. I neste stund da vi spurte om det var noe han ville tilføye, lyste han opp, og ber om å få takke arbeidskamater og ledelse på Ranheim for den greie tonen, og for at han har fått komme inn her.

Bekken og undertegnede trakk seg nå tilbake, mens de to landsmenn og bysbarn kunne ha litt av hvert å snakke om — gode og triste minner fra sitt lands hovedstad — Donaudronningen — Budapest.

B.

A. Holbæk Eriksen & Co. A.s — Trondheim